

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 511. PLENARFORSAMLING DEN 6., 7. OG 8. OKTOBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om efter- og videreuddannelse i landdistrikterne

(initiativudtalelse)

(2016/C 032/01)

Hovedordfører: Brendan BURNS

Medordfører: Pavel TRANTINA

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 10. juli 2014 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at udarbejde en udtalelse om:

»Efter- og videreuddannelse i landdistrikterne«.

(initiativudtalelse)

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 13. juli 2015.

På baggrund af udvalgets nybeskikkelse besluttede plenarforsamlingen at tage stilling til denne udtalelse på plenum i oktober og udpegede Brendan Burns til hovedordfører og Pavel Trantina til medordfører i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 511. plenarforsamling af 6., 7. og 8. oktober 2015 (mødet den 8. oktober 2015) følgende udtalelse med 139 stemmer for, 1 stemme imod og 5 hverken for eller imod:

1. Anbefalinger

1.1. EØSU anerkender, at EU ingen direkte beføjelser har inden for almen og erhvervsfaglig uddannelse, og at medlemsstaterne har forskellige uddannelsessystemer, men ønsker at sætte fokus på et fælles europæisk problem vedrørende udbuddet af (erhvervsrettede) efter- og videreuddannelser i landdistrikter og afsidesliggende områder. Dette problem må tackles på europæisk, nationalt og regionalt plan.

1.2. Der er behov for en ny fælleseuropæisk dagsorden, der tilskynder EU-institutioner, nationale regeringer, virksomheder, fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer til øget samarbejde med henblik på at sikre adgang for ansatte under uddannelse og deres arbejdsgivere til erhvervsrettet efter- og videreuddannelse. Dette bør ske tæt på arbejdspladsen og i omgivelser, som er forenelige hermed. De kompetente myndigheder bør fremme og støtte dette samarbejde og sørge for, at det er tilstrækkeligt finansieret.

1.3. Samfundet og de offentlige myndigheder er nødt til at erkende, at mikrovirksomheder og små virksomheder ikke blot er mindre udgaver af store virksomheder. Denne antagelse har vist sig at være fejlagtig og er en af hovedårsagerne til misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer.

1.4. Der er behov for at udvikle nye videreuddannelses- og erhvervs kvalifikationer for mikrovirksomheder og mindre virksomheder på basis af empiriske data om de opgaver, der rent faktisk udføres i disse virksomheder.

1.5. Uddannelsesbehovene i virksomheder i landdistrikterne skal dækkes lokalt ved hjælp af IKT og andre bredbåndstjenester. For at opnå dette bør universel adgang til fast og mobilt højhastighedsbredbånd i landdistrikter og afsidesliggende områder betragtes som »nødvendig infrastruktur«. EU's konkurrencelovgivning bør derfor ikke kunne forhindre nationale eller regionale regeringer i at udvikle hurtigt bredbånd i landdistrikterne.

1.6. De nationale regeringer og lokale forvaltninger må anerkende, at investering i udviklingen af mikrovirksomheder, familievirksomheder og små virksomheder i landdistrikter og afsidesliggende områder er en god langsigtet investering, som vil bidrage til at standse migrationen, mindske presset på serviceydelse i byerne, genoprette lokalsamfundenes økonomiske bæredygtighed og bidrage til at bevare landbomiljøet.

1.7. Langsigtet finansiel støtte fra nationale/regionale myndigheder til lokale grupper vil medvirke til at koordinere indkredsningen og opfyldelsen af lokale behov. En sådan støtte vil også bidrage til at inddrage lokalsamfundene i konkrete tiltag til imødegåelse af problemer med affolkning af landdistrikter, mens økonomisk støtte fra strukturfondene, især fra Den Europæiske Socialfond, skal gøre det muligt at levere den faglige videreuddannelse, som de pågældende aktører har behov for.

2. Baggrund

2.1. Formålet med denne udtalelse er at fremhæve behovet for at udvikle et bedre system for efter- og videreuddannelse og løbende faglig udvikling i landdistrikter, især i bjergområder og ømråder.

2.2. I henhold til Cedefops definition ⁽¹⁾, betyder efter- og videreuddannelse »Uddannelse eller videreuddannelse efter grundlæggende almen uddannelse og erhvervsuddannelse — eller efter at have fået adgang til arbejdsmarkedet for at hjælpe enkeltpersoner med at forbedre eller opdatere deres kundskaber og/eller færdigheder; tilegne sig nye færdigheder med henblik på karriereskifte eller omskoling; fortsætte deres personlige eller faglige udvikling. Efter- og videreuddannelse er en del af den livslange læring og kan omfatte enhver form for uddannelse (almen, specialiseret eller erhvervsrettet, formel eller ikkeformel osv.). Denne uddannelse er af afgørende betydning for den enkeltes beskæftigelsesegnethed.«

2.3. EØSU har i en række udtalelser ⁽²⁾ om landbrug og ved offentlige møder peget på problemerne i forbindelse med efter- og videreuddannelse i landdistrikter og afsidesliggende områder. Denne udtalelse giver en oversigt over problemområdet og foreslår svar på nogle af de centrale spørgsmål.

2.4. Landdistrikter, bjergområder og ømråder varierer meget mellem de forskellige dele af EU. Ved siden af meget velhavende regioner med lav arbejdsløshed og solid vækst er der regioner, som er kendetegnet ved voksende økonomiske problemer, affolkning og befolkningsaldring. Der findes heller ikke altid erhvervs- og videreuddannelsesmuligheder inden for en acceptabel geografisk afstand.

⁽¹⁾ Terminology of European education and training policy — a selection of 130 key terms, Cedefop, Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2014, <http://www.cedefop.europa.eu/node/11256>

⁽²⁾ »Landbrug og håndværk« (EUT C 143 af 22.5.2012, s. 35), »Mod en mere balanceret territorial udvikling i EU« (EUT C 214 af 8.7.2014, s. 1), »Fremtiden for unge landmænd i Europa« (EUT C 376 af 22.12.2011, s. 19), »Kvindernes rolle som drivkraft for en udviklings- og innovationsmodel inden for landbruget og i landdistrikterne« (EUT C 299 af 4.10.2012, s. 29), »Fremtidsperspektiver for landbruget i områder med særlige naturbetingede handicap« (EUT C 318 af 23.12.2006, s. 93) og »Bynært landbrug« (EUT C 74 af 23.3.2005, s. 62).

2.5. Efterhånden som levestandarden er steget i byerne, er mange unge i landdistrikter og bjerg- og ømråder migreret, hvilket skaber en nedadgående økonomisk og social spiral, der tager til i takt med affolkningen. Befolkningstabet mindsker den pengemængde, der er i omløb i lokalsamfundet, hvilket påvirker de lokale virksomheders, forretningers og transportforbindelsers levedygtighed. Problemet forværres af, at udviklingen i sidste ende fører til tab af lægetjenester, banker, skoler og andre faciliteter.

2.6. Det er fra EU's landdistrikter, bjergområder og ømråder, at vi får en stor del af vores lokale fødevarer og råvarer. Det er også her, folk kan slappe af, finde rekreation, dyrke sport og forfølge andre aktiviteter, men uden kompetente, veluddannede lokale folk til at drive landbrugene, skovene, stenbruddene, hotellerne og kunsthåndværksvirksomhederne vil mange af disse faciliteter forsvinde.

2.7. Virksomhedernes evne til at drive forretning i disse vanskelige lokaliteter er et centralt spørgsmål. Arbejdsgiverne har behov for kvalificeret, veluddannet personale, hvilket kræver et tættere samarbejde mellem arbejdsgivere og lokale skoler, tekniske læreanstalter og universiteter.

2.8. Det er ude i regionerne, at samarbejdet mellem uddannelsescentre og virksomheder mest effektivt etableres og udvikles. Myndighederne på alle niveauer skal seriøst overveje og konkret undersøge mulighederne for at indføre og udvikle efter- og videreuddannelse i landdistrikter og perifert beliggende områder og/eller tyndt befolkede områder (hvilket ville indebære tilstrækkelig investering, men også støtte, opmuntring og bistand til lokale initiativer, der fremmer samarbejde mellem uddannelsescentre og virksomheder).

2.9. Som EØSU allerede har peget på flere gange, er det nødvendigt at indføre personlig erhvervsvejledning og -rådgivning ⁽³⁾.

2.10. Adgang til erhvervsrettet efteruddannelse er helt grundlæggende for udviklingen af selvstændig erhvervsvirksomhed og en kompetent arbejdsstyrke. Desværre findes de fleste erhvervsuddannelsesinstitutioner i tætbefolkede områder, hvilket stiller personer under uddannelse fra landdistrikter, bjergområder og ømråder dårligt, da de er nødt til at rejse langt for at nå frem til uddannelsescentrene. I de fleste tilfælde medfører dette merudgifter og betydelige ulemper, især hvis de følger kortvarige kurser eller vekseluddannelseskurser.

2.11. En række EU-lande har anerkendt problemet med at få videreuddannelsen ud til landdistrikter, bjergområder og ømråder. Desværre har foranstaltninger til tackling af dette problem i mange tilfælde hovedsagelig taget udgangspunkt i »bymæssige løsninger«, der ikke er relevante for disse områder.

2.12. Der er så stor forskel på medlemsstaternes uddannelsessystemer (nogle steder er de organiseret centralt, andre steder føderalt med ansvaret lagt ud til regionerne), at det er vanskeligt at forestille sig en »europæisk løsning«. Selv om løsningerne kan være forskellige, er det dog stadig værd at kortlægge fælles problemer og søge fælles løsninger og dermed gøre det muligt at lære af hinanden gennem bedste praksis. EØSU fremhæver, at det anser vekseluddannelsessystemet for at være en særlig god praksis, hvor ansvaret deles mellem uddannelsesinstitution og arbejdsgiver under inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

2.13. Efter- og videreuddannelse kan omfatte specialiseret uddannelse inden for visse områder, som er direkte knyttet til økonomisk virksomhed i landdistrikterne og til disse områders naturværdier, herunder fiskeri, skovbrug, miljø, landbrug osv. Denne specialiserede uddannelse bør opfylde de kvalitetsstandarder, der kræves for at kunne tiltrække elever og give de personer, der har fulgt uddannelsen, en relevant kvalifikation og dermed bidrage til socioøkonomisk fornyelse i lokalområdet.

3. De små virksomheders perspektiv

3.1. Uddannelsesinstitutioner, som udbyder kurser, forstår ikke altid, hvilken form for beskæftigelse det drejer sig om i mikrovirksomheder og små virksomheder. De fleste erhvervsuddannelsesforløb er udformet til at opfylde behovene i mellemstore og store virksomheder, hvor arbejdspladsen er opdelt i forskellige afdelinger, og hvor medarbejderne er ansat til at lære en specifik arbejdsopgave. Denne type arbejde, der er kendetegnende for industriel masseproduktion, forudsætter, at alle udfører klart definerede opgaver og gennemfører procedurer, der nemt kan evalueres, og at hver kvalifikation er forbundet med et specifikt job.

⁽³⁾ »Ungdomsbeskæftigelsespakken« (EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67).

3.2. I modsætning hertil er medarbejderne i de fleste mikrovirksomheder og små virksomheder nødt til at besidde tværfaglig kunnen og fleksibilitet. Arbejdstagere er ikke ansat til at udføre en bestemt opgave, men indgår i små team, der kollektivt udfører alle de opgaver, der er nødvendige for at drive virksomheden. Ansatte i disse virksomheder skal derfor udføre opgaver, som i større virksomheder ville blive udført af ansatte med flere forskellige stillingsbetegnelser.

3.3. Byfokuserede uddannelsesinstitutioner forstår ikke altid disse arbejdsformer. Hvis underviserne anerkendte problemet, ville de bedre kunne forstå, hvordan mikrovirksomheder og små virksomheder fungerer, og hvorfor den nuværende jobfokuserede undervisning og kvalificering ikke er relevant for mikrovirksomheder og små virksomheder. Det ville også hjælpe små virksomheder til at udvikle og støtte intern arbejdsbaseret efter- og videreuddannelse.

3.4. Forskellige kundekrav, som ofte kræver innovative engangsløsninger, er endvidere bestemmende for, hvordan mange mikrovirksomheder og små virksomheder drives. En mekanikvirksomhed vil for eksempel kræve praktiske færdigheder i »reparation og genbrug«. Heri adskiller den sig fra de fleste store virksomheder, som ikke reparerer, men »fjerner og erstatter« med nye reservedele og returnerer den beskadigede del til fabrikanten. Dette enkle eksempel forklarer, hvorfor ansatte i små virksomheder har brug for ekstra færdigheder, som ikke er nødvendige i større virksomheder. Dette er grunden til, at vi har et »kvalifikationsmismatch«, og grunden til, at så mange europæiske mikrovirksomheder og små virksomheder afviser de nuværende erhvervsuddannelsesforløb og erhvervsuddannelseskvalifikationer, som er udviklet for deres sektorer.

3.5. Mikrovirksomheder og små virksomheder inden for ingeniør-, arkitekt-, landbrugs-, skovbrugs- og bygge- og anlægsgabet samt en lang række andre virksomheder har peget på lignende proceduremæssige og kvalifikationsrelaterede problemer.

3.6. Endvidere opstår der andre problemer i familievirksomheder, hvor sønner og døtre ofte er katalysatorer for forandring og samtidig både er praktikanter og potentielle ledere. I familieforetagender begynder uddannelsen af sønner og døtre på et meget tidligere stadium end for en ansat i en stor virksomhed.

4. De små virksomheders perspektiv i landdistrikterne

4.1. Uddannelse af nyansatte og andre medarbejdere er et problem, når kurserne foregår i tekniske uddannelsescentre langt fra arbejdspladsen. Hvis der går for meget tid tabt til transport, vil mange mikrovirksomheder og små arbejdsgivere betragte uddannelseskurser for de ansatte som spild af tid.

4.2. Mikrovirksomheder og små virksomheder anerkender, at livslang læring og validering af færdigheder og kvalifikationer erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring ⁽⁴⁾ hjælper arbejdstagere og virksomheder med at udvikle og indføre mere teknologi. En stor del af undervisningsmaterialet inden for livslang læring er tilgængeligt online i form af faglige uddannelsesvideoer, manualer, onlinedemonstrationer, e-læringskurser og andre programmer for onlinefjernundervisning. Desværre er adgangen til disse læringsprogrammer ofte en udfordring i landdistrikter, bjergområder og ømråder på grund af lave bredbåndshastigheder (hastigheder mellem 0,4 og 1,5 Mb/s) ⁽⁵⁾.

4.3. Afstanden til uddannelsescentre kan blive mindre væsentlig, hvis der er tale om kurser af høj kvalitet, hvis der er arrangeret transport, og hvis rejseudgifterne godtgøres, men dette løser ikke de centrale problemer, som de fleste mennesker under videreuddannelse i landdistrikter og bjerg- og ømråder står over for.

⁽⁴⁾ »Validering af færdigheder og kvalifikationer erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring — praktisk input fra civilsamfundet«, SOC/521, vedtaget den 16.9.2015 (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 49).

⁽⁵⁾ »Åbning af uddannelsessektoren« (EUT C 214 af 8.7.2014, s. 31).

5. Virkningen i lokalsamfundet

5.1. Efter- og videreuddannelse er en særlig faktor, der må tages i betragtning i forbindelse med den økonomiske og sociale udvikling (Europa 2020-strategien). Det er også et element, der bidrager til den territoriale og sociale samhørighed i Den Europæiske Union.

5.2. Det ville hjælpe landdistrikter, bjergområder og ømråder med at udbyde en passende erhvervsuddannelse, hvis lokale faciliteter stilles til rådighed til det fælles bedste. De statslige myndigheder bør fokusere på at fjerne barrierer, som hindrer lokale initiativer i at opfylde identificerede behov på efter- og videreuddannelsesområdet. Et tættere samarbejde og en større forståelse for de udfordringer, som både de lokale myndigheder og initiativtagere til projekter, herunder civilsamfundsorganisationer, står over for, ville bidrage til at finde konstruktive løsninger.

5.3. Regeringerne kan benytte lejligheden til at lægge tjenesteydelser ud til landdistrikterne og dermed skabe fordele for lokalsamfundene ⁽⁶⁾.

5.4. På høringen om »Erhvervsfaglig udvikling og uddannelse i landdistrikter« ⁽⁷⁾ blev der i flere af indlæggene henvist til det vigtige i, at lokalsamfundene tager hånd om deres problemer og finder deres egne konkrete løsninger. Hermed rejstes også andre beslægtede spørgsmål, og det blev klart påvist, at forbedringen af efter- og videreuddannelsen må indgå som en del af en langt bredere plan, der på én gang tager fat på en række af lokalsamfundets problemer.

5.5. Det er helt afgørende, at der samarbejdes mellem alle involverede aktører. For at bringe erhvervsuddannelseskurser ud til disse samfund er det nødvendigt at gå ind i en dialog med samtlige lokale virksomheder, skoler, skolernes personale, eleverne og deres familier, arbejdsløse, arbejdstagere, civilsamfundsorganisationer og volontører, og der må tages hensyn til lokalområdets langsigtede behov. Det blev navnlig fremhævet, hvor vigtigt det er, at lokale folk tildeles et ansvar, og at nogle af dem bliver »drivkræfter« for forandring, så lokalsamfundene får mulighed for at udvikle »egne« løsninger.

5.6. Behovet for politisk vilje på lokalt, regionalt og nationalt plan til at sikre, at disse samfund modtager langsigtet finansiel støtte og infrastrukturstøtte, blev også udpeget som et problem, som der måtte tages fat på.

5.7. Kommunikation via mobilt og fast bredbånd blev identificeret som en vigtig kanal for erhvervsuddannelsesinitiativ, især udvikling af IKT-færdigheder, som er ved at blive uundværlige på arbejdspladsen og i hjemmet. Der kræves digitale kundskaber og færdigheder for at kunne anvende udstyr og skaffe sig adgang til tjenesteydelser. Disse færdigheder er nu en central del af alles økonomiske og sociale liv og bør derfor afspejles i samtlige uddannelsesstadier og -former, fra folkeskolen til voksenuddannelserne ⁽⁸⁾. De politiske foranstaltninger må også tage hensyn til de særlige kendetegn ved den lokale befolkning hvad angår alder, uddannelsesniveau og indkomst. Efter- og videreuddannelse i landdistrikterne kan også tage form af åben uddannelse og fjernundervisning (e-læring/åben indlæring) som supplement til ansigt til ansigt-undervisningen i visse fag eller uddannelsesaktiviteter, hvor teknologi og forbindelser skal være til rådighed.

5.8. Universel adgang til højhastighedsbredbånd er derfor et centralt element i indsatsen for at fremme social og territorial samhørighed. Planerne om at udvide brugen af strukturfondene og fondene til udvikling af landdistrikter til også at støtte udbredelsen af en kommercielt bæredygtig bredbåndsinfrastruktur hilses derfor velkommen. Det er dog også meget vigtigt, at fordelene ved denne investering tilflyder borgerne i form af høj kvalitetstjenester (f.eks. lægetjenester, adgang til de lokale myndigheders tjenester osv.) og en betydelig nedbringelse af slutbrugernes omkostninger. Offentlige steder med gratis wifi-adgang er også vigtige, når det gælder udvikling af universel adgang til højhastighedsbredbånd i små byer og landsbyer.

⁽⁶⁾ Der er eksempler på, at flytning af erhvervsgymnasier eller etablering af nye (tilmed også universiteter) har været en stor succes i landdistrikter og afsidesliggende områder (et eksempel er Pasquale Paoli-universitetet på Korsika).

⁽⁷⁾ Afholdt i EØSU's bygning den 28. januar 2015.

⁽⁸⁾ »Hen imod en blomstrende datadreven økonomi« (EUT C 242 af 23.7.2015, s. 61).

5.9. Det erkendes, at det er en kompliceret sag at udbyde kurser, som fører til de færdigheder, der er nødvendige for at leve og arbejde i landdistrikter, bjergområder og ømråder. Dette kræver en integreret strategi, der fastlægges af det enkelte lokalsamfund, som foreslået af Volonteuropé i dets kampagne om EU-borgeres geografiske isolation⁽⁹⁾. Virksomheder og lokalsamfund bør modtage passende støtte fra Den Europæiske Socialfond til finansiering af efter- og videreuddannelse, og adgangsbetingelserne for denne støtte bør gøres lettere at opfylde. Det er også vigtigt, at den finansielle støtte ikke hviler på et rent kommercielt grundlag. Det er for eksempel nødvendigt at have adgang til midler under Leader og CLLD (lokaludvikling styret af lokalsamfundet). Dette vil fremme lokale aktionsgrupper, lokale organisationers og civilsamfundets rolle ved at sikre en varig ramme for drift, finansiering, deltagelse og bistand.

5.10. I EU er der netværk af lokale og regionale myndigheder, der har forpligtet sig til at samarbejde inden for erhvervsuddannelse og livslang læring, herunder Foundation of European Regions for Educational Research and Training (FREREF — europæiske regioners institut for forskning og uddannelse) og European Association of Regional and Local Authorities for Lifelong Learning (EARLALL — den europæiske sammenslutning af regionale og lokale myndigheder med ansvar for livslang læring). Adgangen til efter- og videreuddannelse, især i landdistrikter, bør sikres gennem disse europæiske netværk, da det hovedsagelig er på det regionale niveau, at der kan skabes områder for samarbejde og partnerskaber mellem de berørte sektorer, dvs. mellem: de lokale og regionale myndigheder, virksomheder og arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og arbejdsformidlere, uddannelse og erhvervsvejledning osv.

5.11. Civilsamfundets organisationer bør opfordres til at udveksle eksempler på bedste praksis og på innovative tilgange til geografisk isolering i landdistrikter. Deres repræsentanter bør sættes i stand til at spille en aktiv rolle i forvaltningsstrukturen for EU-fonde, som har indvirkning på landdistriktudviklingen (ELFUL, ESIF), reelt deltage i udformningen af programmer og i overvågningsudvalgenes tilsynsopgaver på nationalt plan og inddrage lokale grupper og sårbare grupper i udformningen og gennemførelsen af projekter. Hvad angår ikke-statslig videreuddannelse er den grundtvigske folkehøjskolebevægelse⁽¹⁰⁾ (som startede i Danmark i det 19. århundrede og siden med stor succes har bredt sig til andre lande) et glimrende eksempel. Samtidig bør civilsamfundsorganisationernes repræsentanter underrette Kommissionen om dårlig praksis i medlemsstaterne for at sikre, at regeringerne overholder deres forpligtelser til at høre og inddrage en bred vifte af interessenter (navnlig på lokalt plan) i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af de europæiske programmer.

5.12. EØSU opfordrer til, at EU's ungdomsgaranti anvendes til at fremme almen og faglig uddannelse af de unge generationer i landdistrikter. EU's midler bør navnlig målrettes mod at undersøge, hvordan overførslen af succesrige og innovative erfaringer kan styrkes, og hvordan disse erfaringer kan omsættes i praksis.

6. Supplerende bemærkninger

6.1. Denne udtalelse behandler et meget kompliceret problemområde. Udtalelsen kunne være gået meget mere i dybden med en lang række beslægtede problemer såsom transport, boliger i landdistrikter, lægetjenester og sociale tjenester, fremme af lokale virksomheder i landdistrikterne via skatteincitamenter, udvikling af turisme og mange andre idéer, der blev berørt i vores drøftelser og under høringen.

6.2. Det må imidlertid erkendes, at disse spørgsmål ikke kan behandles i en enkelt udtalelse. Ikke desto mindre anbefaler vi, at de behandles i fremtidige udtalelser.

6.3. Der må gennemføres en grundig undersøgelse, som kortlægger, hvilke opgaver der skal udføres i mikro- og små virksomheder, og fastslår, hvordan de fordeles. Dette kan øve indflydelse på udformningen af de kvalifikationer, der efterspørges af mikrovirksomheder og små virksomheder, og på uddannelsesudbuddet.

⁽⁹⁾ Jf. <http://www.volonteuropé.eu/wp-content/uploads/2014/12/Briefing-Rural-Isolation-Final-Layout.pdf>

⁽¹⁰⁾ Grundtvig lagde også navn til et EU-støtteprogram, som var en del af Kommissionens program for livslang læring 2007-2013, der havde til formål at styrke den europæiske dimension i voksenundervisningen og i den livslange læring i hele Europa.

6.4. EØSU agter at iværksætte en undersøgelse, der skal bidrage til at finde løsninger på de udfordringer, der peges på i udtalelsen.

6.5. EØSU opfordrer til en interinstitutionel dialog om disse udfordringer og mulige løsninger herpå med deltagelse af en række af Kommissionens generaldirektorer, civilsamfundet (EØSU), lokale/regionale myndigheder (Regionsudvalget) og Cedefop.

Bruxelles, den 8. oktober 2015.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
